Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE NEUVOSTORAPORTTI EUE2015-02833

EUE Holm Mikko(UM), Nieminen Pia(UM), Huusko-Lamponen Marianne(UM)

05.10.2015

Asia
Kilpailukykyneuvosto 01.10.2015

Kokous
Kilpailukykyneuvosto 01.10.2015

Kilpailukykyneuvosto kokoontui puolen päivän kokoukseen Luxemburgiin.

Koskien Euroopan kilpailukyvyn tilaa, monet jäsenmaat tukivat puheenjohtajan uutta käsittelytapaa keskustella vapaamuotoisesti komission alustuksen pohjalta. Komissaari Bienkowska pohjusti keskustelua jäsenmaiden vertailulla rajat ylittävästä kaupasta, yritysten luottamuksesta julkiseen hallintoon sekä ympäristösääntelyn suhteesta yritysten hallinnolliseen taakkaan. Keskustelussa korostettiin, että on katsottava sääntelyn taakse investointeihin ja keskusteltava teollisuuspolitiikasta. On keskityttävä avainsektoreihin suhtessa Kiinaan ja USA:han, jotta taataan mm. tasapuoliset markkinaolosuhteet. Pelkkä säädösympäristön tarkastelu ei riitä, vaan on arvioitava T&K:ta, verotusta, digitalisaatiota ja taitoja.

Seuraava kilpailukykyneuvosto (30.11.) keskustelee kilpailukykypolitiikan valtavirtaistamista muihin EU-politiikan aloille sekä käy läpi indikaattoreita investointien kannalta. Kauppapolitiikan ja TTIP-neuvottelujen osuus on tärkeässä roolissa ja kauppakomissaari Malmström kutsutaan seuraavaan neuvostoon. Monet toivat esiin korkeantason kilpailukykytyöryhmän roolin neuvoston keskustelujen pohjustamiseksi.

Paremman sääntelyn keskustelu siirtyi käytäväksi 30.11. pidettävässä kilpailukykyneuvoston istunnossa ajan puutteen vuoksi.

Ministerilounaan keskustelut käytiin päästökauppadirektiivin uudistamisesta ja Wolksvagenin päästömanipulaatiosta.

Kokouksen virallisen osuuden ulkopuolella 7 jäsenvaltiota allekirjoittivat patenttituomioistuinsopimuksen väliaikaista soveltamista koskevan pöytäkirjan.

1. Esityslistaehdotuksen hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslistaehdotus.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

2. Kilpailukykytilanteen tarkistaminen: Talouden kehitys ja kilpailukyvyn valtavirtaistaminen kaikilla politiikan aloilla (asiakirja 120582/15)
- keskustelu

Neuvostossa kokeiltiin uutta työskentelytapaa, jossa komissio alustaa kilpailukykytilanteesta ja ministerit keskustelevat vapaamuotoisesti esityksen pohjalta. Komissaari Bienkowska totesi aluksi, että komission on tarkoitus hyväksyä sisämarkkinastrategia 27.10. kollegiossa samaan aikaan vuotuisten kilpailukykyraporttien kanssa. Komission kilpailukykyesitys sisälsi jäsenmaiden vertailua muun muassa rajat ylittävässä kaupassa, yritysten luottamuksessa julkiseen hallintoon sekä ympäristösääntely vs. hallinnollinen taakan osalta. Komissaari korosti erityisesti sääntelyn ennustettavuutta muun muassa päästökauppadirektiivin ja sen toimeenpanon osalta. Tällä on suuri merkitys investoinneissa. Erityisen tärkeää olisi kiinnittää huomiota jäsenmaiden toimeenpanoon jäsenmaiden välillä.

Puheenjohtaja, ministeri Schneider, esitteli listan lainsäädäntöehdotuksista, jotka vaikuttavat kilpailukykyyn. Ajatuksena on edistää valtavirtaistamista ja priorisoida hankkeita, joilla on vaikutusta kilpailukykyyn. Puheenjohtaja pyysi kiinnittämään huomiota kauppapolitiikkaan ja TTIP-neuvotteluihin. Komissaari Malmström kutsutaan seuraavaan kilpailukykyneuvostoon 30.11. (lounaskeskustelu).

Keskustelu käynnistyi aluksi hyvin. Ministerit tukivat uutta käsittelytapaa. UK toi esiin 17 jäsenmaan kirjeen sisämarkkinoista sekä pääomaunionin. UK toivoi, että joka neuvostossa käsiteltäisiin sekä sisämarkkina- että digitaalisten sisämarkkinoiden asioita, jotta kansalaiset ymmärtävät EU:n arvon. ES nosti esiin VW päästöskandaalin todeten, etteivät ongelmat liity mitenkään siihen, ettei tarvittaisi EU-tason sääntelyä. Keskustelussa tuotiin esiin myös digitaalisten markkinoiden ja teollisuuden rooli suhteessa USA:han ja Kiinaan sekä päästökaupan vaikutus energiakustannuksiin. Saksan mukaan on katsottava, missä ollaan indikaattoreiden valossa verrattuna Kiinaan ja USA:han avainteollisuuden aloilla. Digitaalisten taitojen ja infrastruktuurin on oltava kunnossa.

Ruotsi toi esiin tasa-arvon korostamisen yhtenä mahdollisena indikaattorina ja naisten aseman esiin nostamisen. Valtavirtaistamisen osalta tuotiin esiin, että koordinaatio on hoidettava kotimaassa, vaikka lista muiden neuvostojen asioista on sinänsä hyödyllinen. Korkeantason kilpailukykytyöryhmän tulisi pohjustaa neuvoston työtä enemmän. Myöhemmin keskustelu kääntyi jäsenmaiden prioriteettilistoiksi kiertotaloudesta, ilmastoneuvotteluihin, valtiontukiin ja esteiden poistamiseen.

Lopuksi puheenjohtaja totesi, että seuraavassa kilpailukykyneuvostossa 30.11. toteutetaan uudestaan kilpailukykytarkastus ja keskitytään erityisesti kauppapolitiikkaan ja TTIP-neuvotteluihin. Komissaari Malmström kutsutaan neuvostoon. Komissaari Bienkowska totesi keskustelun arvokkaaksi ja että vertailu USA:han ja Aasiaan otetaan huomioon jatkossa.

3. Parempi sääntely (asiakirja 11941/15)
- keskustelu

Puheenjohtaja päätti lykätä paremman sääntelyn keskustelun 30.11. pidettävään kilpailukykyneuvoston istuntoon ajan puutteen vuoksi. Puheenjohtaja pyrkii saamaan silloin paikalle komission 1. varapuheenjohtaja Timmermansin.

Muut asiat

4. a) Euroopan unionin neuvoston ja ESAn yhteinen epävirallinen ministeritason kokous ("epävirallinen avaruusneuvosto") (Bryssel, 30. marraskuuta 2015)
– Puheenjohtajavaltio tiedottaa

Kilpailukykyneuvosto otti tiedoksi puheenjohtajavaltion informaation epävirallisesta avaruusneuvostosta, joka pidetään 30.11.2015.

Puheenjohtajavaltio kertoi, että kokous tullaan järjestämään Brysselissä Luxemburgin pysyvän edustuston tiloissa. Kutsut lähetään EU-jäsenvaltioiden lisäksi Sveitsille ja Norjalle. Asialistalla tulee olemaan talouskysymyksiä.

Komissio (komissaari Bienkowska) kiitti puheenjohtajan aktiivisuutta asiassa. Komissio nosti esiin Lissabonin sopimuksen myötä muuttuneen toimivaltatilanteen, josta haluaa käydä keskustelua. Yleisesti katsoi, että EU-ESA –suhteita on kehitettävä.

Lyhyessä keskustelussa jäsenvaltiot nostivat esiin muun muassa riippumattoman pääsyn avaruuteen ja avaruusmenetelmien käytön muuttovirtojen arvioinnissa.

Puheenjohtaja ilmoitti, ettei kokouksessa kuitenkaan tultaisi käsittelemään EU:n toimivaltakysymystä.

b) Ajantasaista tietoa tasapuolisten kilpailuolosuhteiden palauttamisesta tilinpäätösdirektiivin mukaisten avoimuutta koskevien velvoitteiden osalta
– Komissio tiedottaa Alankomaiden valtuuskunnan pyynnöstä
12259/15

Neuvosto otti tiedoksi Alankomaiden valtuuskunnan pyynnöstä annetun komission informaation Yhdysvaltojen tilanteesta, joka liittyy tilinpäätösdirektiivissä säädettyyn suurten yritysten maakohtaiseen raportointivelvoitteeseen.

Komissio (komissaari Bienkowska) kertoi, että komissaari Hill on tavannut asian tiimoilta Yhdysvaltain hallintoa (ml. SEC:n johto) ja korostanut asian tärkeyttä sekä tasapuolisten toimintaedellytysten palauttamista. Toistaiseksi Yhdysvallat ei ole palauttanut tilinpäätösdirektiiviä vastaavia velvoitteita omaan sääntelyyn. Komissio jatkaa keskusteluita Yhdysvaltojen kanssa.

Puheenvuoron käyttäneet jäsenvaltiot korostivat asian merkitystä ja kannustivat komissiota jatkamaan tiivistä yhteydenpitoa Yhdysvaltojen kanssa sekä raportoimaan tästä kilpailukykyneuvostolle.

c) Yhtenäinen patentti

– Komission toimittama tilannekatsaus
11994/15

Kilpailukykyneuvosto otti tiedoksi komission informaation yhtenäispatentin täytäntöönpanotilanteesta.

Komissio (komissaari Bienkowska) toivotti Italian tervetulleeksi mukaan yhtenäispatenttiyhteistyöhön ja kiitti niitä, jotka patenttimaksujen osalta kannattivat niin sanottua TOP4-lähestymistapaan. Komission mukaan vuosi 2016 on ratkaiseva järjestelmän voimaantulon kannalta. Komissio toivoi, että yhtenäispatentti on käytössä Euroopassa vuoden 2016 kuluessa, sillä yritykset ovat sitä kauan odottaneet.

Keskustelussa puheenvuoron käyttäneet jäsenvaltiot toivottivat Italian tervetulleeksi yhtenäispatenttiyhteistyöhön. Jäsenvaltiot kertoivat niistä ratkaisuista, joita ne ovat tehneet patenttituomioistuinsopimuksen väliaikaista soveltamista koskevan pöytäkirjan allekirjoittamisen suhteen. Osa jäsenvaltioista kertoi allekirjoittavansa pöytäkirja ja osa ilmoitti antavansa selityksen kun kansallinen ratifiointimenettely on saatettu riittävän pitkälle. Jäsenvaltioista muutamat kiittävät komission aktiivisuutta maksuja koskevissa neuvotteluissa ja TOP4-mallin valinnassa.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

5. A-kohtien luettelon hyväksyminen
12294/15 PTS A 67

A-kohtaluettelo hyväksyttiin keskusteluitta.

Lainsäädäntökäsittelyt
(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

6. A-kohtien luettelon hyväksyminen
12292/15 PTS A 66

A-kohtaluettelo hyväksyttiin keskusteluitta.

Lounaskeskustelut

Päästökauppadirektiiviuudistus

Neuvoston lounaskeskustelussa käsiteltiin kahta aihetta: alun perin keskustelunaiheeksi sovittua päästökauppadirektiivin (ETS) uudistamista sekä ajankohtaiseksi noussutta Volkswagenin päästömanipulaatiota.

Komissaari Bienkowska esitteli ETS-uudistuksen pääelementit korostaen tarvetta luoda teollisuudelle kannustimia kustannustehokkaaseen ja vaiheittaiseen siirtymiseen vähähiilisyyteen. Bienkowska nosti esille hiilivuodon ja ilmaisjaon sekä innovaatio- ja modernisaatiorahastojen tarjoamat rahoitusmahdollisuudet.

Lounaalle osallistui ulkopuolisina puhujina belgialaisen kemianteollisuuden yritys Solvayn toimitusjohtaja Clamadieu ja työnantajajärjestöjen eurooppalaisen kattojärjestön Business Europen johtaja Beyrer. He katsoivat, että hiilivuodon sijaan olisi hyödyllisempää puhua investointivuodosta, koska yritykset eivät niinkään siirrä olemassa olevaa tuotantoa maasta toiseen, vaan tekevät ratkaisunsa investointien muodossa. Investointivuoto näkyy selkeästi mm. energiaintensiivisessä teollisuudessa, jonka osalta investoinnit laskivat vuonna 2014 15 prosenttia Euroopassa samaan aikaan, kun investoinnit Yhdysvalloissa ja Japanissa kasvoivat. Puhujat peräänkuuluttivat kilpailukykyneuvoston roolia komission ETS-erityksen muuttamisessa, sillä esityksessä on liian vähän ilmaisia päästöoikeuksia (600 miljoonaa yksikköä) yrityksille hiilivuodon torjumiseen.

Ministerikeskustelussa katsottiin ETS-uudistuksen olevan eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyvyn kannalta lähivuosien merkittävin lainsäädäntöhanke ja peräänkuulutettiin kilpailukykyneuvoston roolia asian käsittelyssä. Osa ministereistä muistutti, että kilpailukyvystä vastaavien ministereiden pitäisi ensisijaisesti keskustella kilpailukykyyn liittyvistä huolista pääkaupungeissaan ETS-uudistuksesta päävastuussa olevien ympäristöministereiden kanssa. Lisäksi esitettiin jäsenmaiden tunnettuja ETS-kantoja (mm. Tshekki puhui Visegrad-ryhmän sekä Romanian ja Bulgarian puolesta). Useat jäsenmaat (mm. CZ, SK, UK, GR,) katsoivat, että hiilivuodon kriteerien ja benchmarkien osalta tarvitaan komission esityksen osalta jatkotyötä. Erityisesti Ruotsi, Ranska, Alankomaat ja UK katsoivat, että ilmaisjaolla pitäisi pyrkiä ensisijaisesti vähähiilisyyden insentivoimiseen. Saksa käytti yllättävän kriittissävyisen puheenvuoron todeten, ettei ristiriitaa kahden EU-tason tavoitteen – 20 prosentin päästövähennystavoitteen ja tuottavan teollisuuden osuuden 20 prosentin tavoitteen – välillä ole onnistuttu ratkaisemaan. Vain hyvin toimiva ETS voi auttaa yhtä aikaa päästövähennystavoitteen, investointien ja innovaatioiden edistämisessä. Puola ja Portugali käyttivät kriittisimmät puheenvuorot. Puola piti komission esitystä nykyjärjestelmää huonompana yritysten kilpailukykynäkökulmasta.

Wolksvagen – päästöskandaali

Komissaari Bienkowska pohjusti Volkswagenin päästömanipulaatiota koskevan keskustelun todeten tavanneensa VW:n, sidosryhmien ja kansalaisjärjestöjen edustajia, mikä pohjalta hän on tilanteesta erittäin huolestunut. Kyseessä ei ole vain VW:n uskottavuus, vaan laajemmin eurooppalaisen autoteollisuuden ja ehkä koko teollisuuden uskottavuus. Bienkowska peräänkuulutti toimia kolmella tasolla:

1. Faktojen kokoaminen: komissaari kannusti jäsenmaita tekemään kaikki tarvittavat selvitykset ja raportoimaan niistä komissiolle. Teollisuuden tulisi toimia nyt täysin avoimesti kuluttajien luottamuksen palauttamiseksi.

2. Toimet määräysten toimeenpanemiseksi tulisi toteuttaa koordinoidusti, missä komissio on valmis auttamaan.

3. Järjestelmän muuttaminen toimeenpanemalla 1.1.2016 lähtien oikeassa ajotilanteessa tehtävää testausta (RDE) koskevat säädökset sekä sopimalla nopeasti uudesta paketista. Komissio tarvitsee joitakin kuukausia mahdollisesti tarvittavien esitysten antamiseen.

Käydyssä lyhyehkössä keskustelussa Saksa käytti vahvan puheenvuoron, jossa painotettiin Saksan viranomaisten jo tekemiä toimenpiteitä ja todettiin hyvin suorasukaisesti, ettei Saksa tarvitse apua tai neuvoja. VW:lta on pyydetty tarkempia tietoja 7.10. mennessä. Saksa totesi myös, että VW on jo ryhtynyt korjaaviin toimiin. Yleisemmin se katsoi, että useimmat ongelmat tulee ratkaista oikeudellisin keinoin yrityksen ja kuluttajien välillä, eikä

viranomaisten puuttumista tarvita. Saksa varoitti alarmismista ja ongelmien yleistämisestä muihin autonvalmistajiin sekä korosti diesel-moottoreiden merkitystä EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.

Useimmat puheenvuoron käyttäneet jäsenmaat (mm. AT, SK, HU, CZ, NL) tukivat yhtä aikaa komission esittämää koordinoitua lähestymistapaa ja osoittivat ymmärtämystä Saksan esittämille näkemyksille. Lisäksi Italia arvioi, että tilanteessa tarvitaan yhteistä lähestymistapaa, johon ei riitä pieni sääntömuutos. Ranska nosti esille useita toimenpiteitä, kuten komission roolin tarkastelemisen kansallisten tutkimusten osalta JRC:tä hyödyntäen sekä käsittelyssä olevien lainsäädäntöehdotusten käsittelyn vauhdittamisen. UK kannatti EU:n laajuisen selvityksen tekemistä.

Yhtenäispatentti – patenttituomioistuinsopimuksen väliaikaista soveltamista koskevan pöytäkirjan allekirjoittaminen

Kilpailukykyneuvoston yhteydessä, virallisen kokouksen ulkopuolella, järjestettiin patenttituomioistuinsopimuksen väliaikaista soveltamista koskevan pöytäkirjan allekirjoitustilaisuus. Pöytäkirja tarvitaan, jotta että tarvittavat toimenpiteet (esim. työjärjestyksen hyväksyminen) saadaan tehtyä ennen sopimuksen voimaantuloa.

Seitsemän jäsenvaltiota (DK, DE, FR, LU, SL, SE, UK) allekirjoittivat pöytäkirjan.

Suomen edustajat
Sls Marianne Huusko-Lamponen valtuuskuntineen

Asiakirjat
Asiakirjat asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat	ajoneuvot, kilpailukykyneuvosto, päästökauppa, päästöt, sisämarkkinat, sääntelyn parantaminen, yhteisöpatentti, yhteisöpatenttituomioistuin
Hoitaa	**LVM, OM, TEM, UM, YM**
Tiedoksi	ALR, EUE, MMM, OKM, PLM, SM, STM, TRAFI, TULLI, VM, VNK, VTV